AVİM Yorum • No: 2022 / 30 • Haziran

PAŞİNYAN'IN ÜLKESİNİ BARIŞA GÖTÜRMESİNİ ENGELLEYENLER

Gözde KILIÇ YAŞIN

-

Azerbaycanın Karabağda işgal altında tutulan topraklarının büyük kısmını kurtararak muzaffer çıktığı savaşın ardından Azerbaycan ve Ermenistan liderleri 14 Aralık 2021den itibaren barış görüşmelerine başlamıştı. Taraflar barışın koşullarını ve işleyişini belirlemeye çalıştı, ana çerçeve belirlendi. Tarafların birbirinin egemenliğini, toprak bütünlüğünü, sınırlarının dokunulmazlığını ve bağımsızlığını karşılıklı olarak tanıması, tarafların birbirine karşı toprak iddiasında bulunmayacağını taahhüt etmesi, sınırların belirlenmesi, diplomatik ilişkilerin kurulması, ulaştırma ve iletişim hatlarının açılması, zaten ilişkilerin normalleşmesi için temel hususlardı. Aynı zamanda bölgede istikrarın sağlanabilmesi adına Türkiye, Rusya, İran, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan arasında işbirliği kurulmasını öngören bir süreç gündemdedir. Azerbaycan-Ermenistan ilişkilerinin normalleştirilmesine ilişkin görüşmelerin sürmesi konusunda uzlaşı söz konusu olsa da beklenenden yavaş bir ilerleme sağlandığı görülmektedir. Bu noktada Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyanın aslında bir yandan da ülkesindeki Karabağlıların ve diaspora Ermenilerinin örgütlü yapılarına karşı da bir mücadele verdiği dikkat çekmektedir. Doğrusu durum, bu kesimlerin dış desteğe ve yönlendirmeye sahip olduklarını düşündürmektedir.

Paşinyan, Azerbaycan karşısında ülkesi yenilgiye uğradıktan sonra onu yenilgi nedeniyle suçlayanlara karşı halkın görüşünü almaya yönelmiş ve 20 Haziran 2021de gerçekleştirilen erken seçimi kazanarak meşruiyetini pekiştirmişti. Paşinyanın seçimleri kazanması, Ermeni halkının Ermenistan topraklarını batı-doğu ve kuzey yönünde genişletme idealleriyle bölgede nefret politikaları yürüten, ırkçılığı tetikleyen Karabağ kökenli siyasilerin hükümranlığından kurtulma arzusu olarak algılanmıştı. Savaşın kaybedilmesinden sonra da tekrar Paşinyanın seçimleri kazanması, halkın barış ortamının sağlanması talebinin yansımasıdır. Paşinyan da barış görüşmeleri dışındaki her alternatifin bir felaket olacağı görüşünü savunmaktadır. Ne var ki Azerbaycan ile ilişkilerin yeniden başlamasına ve Karabağ'da yeni bir statünün belirlenmesine karşı çıkan muhalifler, Erivanda bir ayı aşkın süredir sivil direniş adı altında protesto gösterileri yapmaktadır. Sokak protestolarının eski Ermenistan Cumhurbaşkanları Robert Koçaryan ve Serj Sarkisyan desteğiyle ve militan, radikal ve dış destekli Taşnaksutyun (Ermeni Devrimci Federasyonu - EDF) liderliğinde yürütüldüğü de belirtilmelidir. Her iki eski cumhurbaşkanının da başta Hocalı olmak üzere Karabağ topraklarında işlenen insanlığa karşı suçlarda doğrudan sorumlulukları vardır. Her ikisi de bu suçları överek ayrıca nefret suçu işleyen siyasi liderlerdir. Yine iki liderin Rusyanın da desteğini almış isimler olduğunu

hatırlamak faydalı olacaktır. Diğer taraftan özellikle ABD merkezli diaspora örgütleri de barış anlaşması sürecini durdurmaya, çarpıtmaya ya da amacından saptırmaya dönük girişimlerde bulunuyorlar. Bu iki ana grubun yanı sıra karışıklıklar ve anlaşmazlıkların yarattığı siyasi müdahale imkânını kaybetmek istemeyen bazı güçlerden de bahsetmek mümkündür.

Ermenistanın Karabağdaki varlığı esasen BM Güvenlik Konseyinin 822, 853, 874 ve 884 sayılı kararlarıyla işgal olarak tanınmış ve Ermenistan işgale son vermeye çağrılmıştı. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Minsk Grubu da Azerbaycanın topraklarındaki işgalin sona erdirilmesi ve BM Güvenlik Konseyi kararlarını yerine yetirme göreviyle çalışmıştı. Sonunda Azerbaycan, Minsk Grubunun yapamadığını başararak kendi topraklarını işgalden kurtardı. Dolayısıyla barış görüşmelerini durdurma çabasını destekleyebilecek, makul kılabilecek hukuki bir zemin bulunmamaktadır. Rusya ya da Türkiye tehdidiyle Batı ülkelerinden destek almaya çalışma girişimleri de bu çerçevede anlamsız kalmaktadır. Zira Batı, hedefi ne olursa olsun vereceği desteği uluslararası hukukun çizdiği çerçeveye sadık kalarak yapmak isteyecektir. Karabağdaki savaş sürerken de sonuçlandığında da Azerbaycanın haklı bir savaş verdiği algısı bir an bile zedelenmemiştir. Mevcut durumda sınırların resmi olarak belirlenmesi, tarafların toprak iddiasında bulunmadıklarını taahhüt etmeleri ve diplomatik ilişkiler kurmaları, sonrasında işbirliği yapabilecekleri alanları belirlemeleri işin doğası gereğidir. Diğer taraftan diğer bölge ülkeleriyle de ilişkilerini düzenlemek Ermenistan açısından bir gereklilikliktir. Bölgede istikrarın sağlanması adına bu; Gürcistan, İran, Rusya ve Türkiye için de bir zorunluluktur. Bölge ilişkileri gözden geçirilirken Gürcistan ve Türkiyenin de Ermenistandan beklentisi, doğal olarak sınırlarının tanındığı, toprak iddiasının bulunmadığı taahhüdü olacaktır. Herhangi iki devletin diplomatik ilişkiler kurmasının ilk adımı, karşılıklı olarak birbirilerinin sınırlarına ve egemenliğine saygı duyulduğu güvencesinin verilmesidir.

Ermenistanda bazı çevrelerin ve Ermeni diasporasının bazı mensuplarının Ermenistanı yeni savaşlara sürüklemek pahasına barış görüşmelerini engelleme çabaları, meşru ve haklı bir gerekçeleri bulunmadığı için anlaşılmaz bir durumdur. Diğer taraftan barışı engelleme çabalarına destek veren konu dışı aktörlerin pozisyonu da tartışılmalıdır. Bu çerçevede ABDde yayınlanan *The National Interest* gibi tarafsız ve bağımsız bir yayın organı olduğu imajı yaratmayı başarmış ve ciddiye alınan bir gazetenin 1921de imzalanan Kars ve Moskova Anlaşmalarını yasa dışı olarak tanımlayan bir makaleye yer vermesi hayret vericidir. Ermenistanın eski Kanada Büyükelçisi Ara Papian, Armenia's Protests Mask the Reality of Russian Influence başlıklı makalesinde, barış görüşmelerinin yapılmaması gerektiğinin gerekçesi olarak Rusyayı Kafkasyadan çıkarma ve Türkiyenin neo-Osmanlı emellerini kısıtlama argümanlarını öne sürmektedir. Ermenistanın durumu ya da komşularıyla ilişkilerini düzenlemesini gerektiren koşulları yok sayılarak böylesi zayıf bir çerçeve çizilmesi, elinde sağlam ve hukuka dayalı bir argüman olmadığını düşündürmektedir. Ancak Kars ve Moskova Anlaşmalarını geçersiz ilan etmesi ve hayata geçmeyen, geçerliliği bulunmayan Sevr Antlaşmasına atıfla harita çizmeye kalkışması hayret vericidir. Doğrusu Ermenistan halkı, böylesi hayalci zihniyetlerden kurtulmaya çalışmakta haklıdır.

Yazar Hakkında :

-

Atıfta bulunmak için: YAŞIN, Gözde KILIÇ. 2026. "PAŞİNYAN'IN ÜLKESİNİ BARIŞA GÖTÜRMESİNİ ENGELLEYENLER." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2022 / 30. Haziran 21. Erişim Kasım 22, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/PASINYAN-IN-ULKESINI-BARISA-GOTURMESINI-ENGELLEYENLER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır